

LAITILA KODJALA NÄSTINRISTI

tuhottua punamultahautaa koskevia
havaintoja vv.1972 ja 1973

Mirja Miettinen

Laitila
Kodjala
Nästinristi
Rno G:39

pk 1133 01 NÄSTI
x 6744 84, y 545 14 z 44-45 m
karttaliitteet, s 3-4
diat 14592-14594

Syyskuussa 1972 Laitilaan tekemällään virkamatkalla totesi allekirjoittanut Nästinristin asuinpaikka-alueella käydessään seuraavaa:

V:n 1970 kaivausalueen lähellä, samana vuonna puoliksi tutkitun ison röykkiön (II) kohdalla sorakuopan seinässä oli näkyvissä punarjuova ja alasvaluneiden kivien joukossa oli punamullan vahvasti värjäämiä kiviä. Punamultajuova oli kuoritusta maanpinnasta n. 55 cm:n syvyydellä ja sen pituus oli 50 cm, vahvuus enintään n. kolme cm. Maanpinnalta oli kuorittu turve ja vaalea huuhtoutumiskeros, joiden yhteenlaskettu vahvuus lienee ollut n 5 cm.

Muuta erityistä ei paikalla näkynyt, ei seinämässä tai alasvaluneen aineisen joukossa. Kun kysymyksessä oli ilmeinen kivikautinen hauta, tai sellaisen jäännös, teksi allekirjoittanut esihistorian toimistolle esityksen ja kustannusarvion pienen kaivauksen suorittamiseksi vielä samana syksynä. Sorakuopan reunan jyrkkyyden vuoksi oli pelättävissä, että reuna talven aikana itseksensä murtuu ja hauta tai sen jäännös tuhoutuu kokonaan.

Kaivauksen suorittamiseen ei kuitenkaan löytynyt mahdollisuutta. V.1973 loppukesällä tehdyn tarkastusmatkan yhteydessä varauduttiin haudan jäännösten tutkimiseen. Tuolloin jouduttiin kuitenkin toteamaan, että vaikka kuopan tältä puolelta ei soraa ollut sitten edellisvuoden enää otettukaan, oli edelläkuvattu punamultajuova kuitenkin hävinnyt lähes jäljettömiin. Alasputoilleiden kivien joukossa oli yhäkin näkyvissä toiselta sivulta punamullan voimakkaasti värjäämiä kiviä (dia 14594). Kuopan seinämässä näkyi vain vaivoin erotettavana rippeitä punamultajuovasta (dia 14592-3).

Mitään hautakuopan leikkauksesta ei ollut näkyvissä, vaan seinämän sorakerrokset olivat eheät. Toisaalta lähistössä ei näkynyt punamultaa em. värjääntyneitä kiviä lukuunottamatta. Tästä voitiin päätellä että syksyllä 1972 näkynyt punamulta oli ilmeisen haudan äärim-

mäistä päätä,haudan, jonka pääosa oli tuhoutunut soranotossa vuosien 1970 syksyn ja 1972 välillä.Luultavasti haudan kohta oli kokonaisuudessaankuljetettu soran mukana pois, koska punamultaa ei lähialueella tarkastettaessa näkynyt.

Punamultajuovan kuuluminen hautaan on sekä sijaintinsa että mittojensa puolesta todennäköisin selitys. Asian todennäköisyyttä lisäävät v.1979-81 kaivauksissa esille tulleet haudat(Vikkula SM 1986), joista esim. hauta I vastaisi kuvaukseltaan lähinnä puheenaolevaa punamultaläiskää.On nimittäin luultavaa, että alasvaluneet, toiselta puoleltaan punaisiksi värjäytyneet kivet ovat olleethautauksen peitteenä samalla tavalla kuin em tutkimuksessa haudassa I.Näin selityisi se, että kivet olivat vain toiselta puolen värjäytyneitä.

Edelläkuvattu, v 1972 todettu punamultahaudan jäännös olisi siten todennäköisesti samaa tyyppiä kuin alempanäitärinteessä sijainneet haudat(n 38-40 m).Sen korkeusasema on kuitenkin poikkeava, n 45 m.Siten se sijaitsee myös ylempänä kuin 1970 kaivausalue, jolla myös todettiin jonkinverran punamultaläiskiä.Niitä ei kuitenkaan katsottu tuolloin haudoiksi,eivätkä ne muodostaneet samanlaisia selkeitä kokonaisuuksia kuinmyöhemmin todetut haudat.

Helsingissä 19.3.1988

Mirja Miettinen

Lea Väkeväinen & Anne Vikkula 1981

yleiskartta ~~1:1000~~

laadittu M Miettisen ja TVL:n Turun piirin tekemän
kartan 1:1000 (1971) sekä L Väkeväisen yleiskartan
1:1000 (1980, piirt. A. Vikkula) pohjalta
piirt. A. Vikkula & T. Rankama

- kaivausalueet v. 1981
- kaivausalueet v. 1980
- kaivausalueet v. 1979
- kaivausalueet v. 1970
- koekuoppa v. 1981
- koekuoppa v. 1980
- röykkiö
- kodanpohja
- kiintopiste
- hiekkakuopan reuna
- kuorittu alue
- maakasa
- havumetsä
- hakattu alue
- tilanraja

